

Ohje hoitosuhteessa oleville potilaillemme

Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Turun yliopistollinen keskussairaala, Patologia

Kuolemansyyn selvitykseen liittyviä ohjeita omaisille

Lääketieteellinen ruumiinavaus

Vainajan hautaamista varten tarvitaan hautauslupa, jonka laatii potilasta hoitanut lääkäri. Jos kuolintodistuksen laatimiseen ei ole käytävissä riittävästi tietoja kuolinsyystä, tehdään vainajalle ruumiinavaus. Lääketieteellisen ruumiinavauksen tekeminen edellyttää vainajan omaisen tai muutoin läheisten henkilöiden suostumusta. Lääketieteen taudinmäärityksen ja hoidon tason ylläpidon kannalta on tärkeää, että ruumiinavauksia voidaan tehdä.

Potilasta hoitaneelta osastolta vainaja siirretään patologian yksikköön, jossa tarvittaessa suoritetaan avaus kolmen päivän kuluessa. Avauksen yhteydessä otetaan eri elimistä pieniä mikroskooppinäytteitä, jotka ovat tarpeellisia kuolinsyyn selville saamiseksi.

Avauksen jälkeen patologi laatii avauskertomuksen, joka on seuraavana päivänä tai sitä seuraavana päivänä käytävissä hoitaneella osastolla kuolintodistuksen laatimista varten. Kuolintodistuslomake on monisivuinen. Varsinaisen kuolintodistuksen laatii osastolla potilasta hoitanut lääkäri joko heti avauksen jälkeen tai, mikäli kuolinsyyn arviointi edellyttää mikroskooppinäytteiden tutkimista, viimeistään kolmen kuukauden kuluessa. Yleensä mikroskooppitutkimus valmistuu 2-4 viikossa, mutta varsinkin keskushermostoon liittyvien ongelmien yhteydessä voi tutkimus kestää useita kuukausia. Lähiomaisella on oikeus saada todistuksesta kopio, joka pyydetään hoitavalta osastolta. Lomakkeen toinen osa on lupa hautaamiseen ja kolmas kotikunnan maistraattiin toimitettava ilmoitus väestötietojärjestelmää varten.

Lisätietoja kuolintodistukseen ja hautauslupaan liittyvissä asioissa antavat hoitaneen osaston lääkäri ja muu henkilökunta. Tietoja annetaan vain lähiomaiselle tai muulle läheiselle.

Avauksen jälkeen vainaja jää edelleen patologian yksikköön siihen asti, kunnes omaiset ovat saaneet järjestettyä vainajan siirron. Tiedon siitä, milloin vainajan voi avauksen jälkeen noutaa, saa patologian yksiköstä arkipäivinä kello 9-11 ja kello 12-15 puhelin 0505131569.

Vainajan näyttämisen omaiselle tulisi tapahtua osastolla ennen patologian yksikköön siirtoa. Omaisilla on mahdollisuus läheisensä jäähyväisiin myös obduktio-osaston kappelissa. Hautaustoimisto tai sairaalapastorit tekevät tilavarauksen. Kappeli on käytössä virka-aikana.

Oikeuslääketieteellinen kuolemansyynselvitys

Oikeuslääketieteellisestä kuolemansyynselvittämisestä vastaa poliisi. Oikeuslääketieteellinen kuolemansyynselvitys tehdään silloin, kun kuoleman on aiheuttanut tapaturma, rikos, itsemurha, ammattitauti, myrkytys, tai hoitotoimenpide tahi kun on aihetta epäillä kuoleman johtuneen jostain sellaisesta syystä. Oikeuslääketieteellinen kuolemansyynselvitys tehdään myös silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai henkilö ei ole ollut lääkärin hoidossa viimeisen sairautensa aikana tai hän on kuollut muuten yllättävästi. Lisäksi selvitys tehdään henkilön kuoltua erityisissä olosuhteissa kuten esim. tahdostaan riippumattomassa hoidossa.

Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus suoritetaan, kun se on poliisin harkinnan mukaan välttämätöntä eikä omaisten lupaa tarvita. Ruumiinavaus suoritetaan Terveiden- ja Hyvinvoinnin laitoksella (THL) oikeuslääkärin toimesta. Tiedon siitä, milloin vainajan voi ruumiinavauksen jälkeen noutaa, saa oikeuslääkinnän yksiköstä arkipäivinä kello 9-11 ja kello 12-16 puhelin 029 524 8018

Omaiset voivat halutessaan olla yhteydessä THL:n oikeuslääkinnän osastolle saadakseen käytännön neuvoja kuolemansyynselvityksasioihin liittyen puhelin 029 524 8076.

Oikeuslääkäri antaa hautausluvan ja laatii kuolintodistuksen, ei potilasta hoitanut lääkäri. Osassa tapauksista lopullisen lausunnon valmistuminen voi kestää pitkään lisätutkimusten vuoksi. Valmiit asiakirjat oikeuslääkäri toimittaa kuolemansyyn tutkinnasta vastaavalle poliisille, jolta saa halutessaan tietoja omaisensa kuolinsyistä ja voi pyytää jäljennöstä kuolinsyylausunnosta ja/tai kuolintodistuksesta.

Päivitetty: 8.10.2025